

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	V.S. Haaksma	Datum	31 januari 2018
Doorkiesnummer	030 – 28 64119	Ons kenmerk	5004203/20180124VH
E-mail	v.haaksma@utrecht.nl	Onderwerp	Afspraken gemeente Utrecht en Eneco en visie op inzet biomassa
Bijlage(n)	5	Beleidsveld	Duurzaamheid
Uw kenmerk	-		
Uw brief van			

Geachte leden van de raad,

Graag informeren wij u over de voortgang in de activiteiten voor de verduurzaming van het warmtenet, de rol van biomassa en de Samenwerkingsafspraken inclusief bijlagen over de monitoring van de BioWarmte Installatie (BWI), de Operationele afspraken alsmede de Warmteplanovereenkomst voor Rijnvliet-Zuid, die wij zijn aangegaan met Energieleverancier Eneco. De inmiddels ontvangen schriftelijke raadvragen 2018, nr. 12 over de verduurzaming worden zo snel mogelijk beantwoord.

De gemeente Utrecht werkt langdurig samen met Eneco als eigenaar van het warmtenet in Utrecht en als warmteleverancier. Belangrijk doel van deze samenwerking is de verduurzaming van het Utrechtse warmtenet. Dit is ook recent expliciet vastgelegd in de warmtevisie, die u op 2 november 2017 heeft vastgesteld.

Eneco heeft de intentie om het bestaande warmtenet te verduurzamen en heeft deze intentie uitgewerkt in een routekaart (zie bijlage 1). U heeft op 25 november 2016 de eerste versie van deze routekaart ontvangen als bijlage van de commissiebrief over de 'Biowarmte installatie Eneco'. Uit de routekaart, de Warmtevisie en de lopende samenwerking volgen initiatieven waar we met Eneco concrete en zakelijke afspraken over hebben gemaakt.

Er zijn 4 overeenkomsten aangegaan met een verschillende aanleiding en karakter.

1. Samenwerkingsafspraken verduurzaming warmtenet (bijlage 2)

In de warmtevisie en als reactie op de bespreking van dit onderwerp in uw raad en het college is het belang onderstreept om het warmtenet in de komende jaren te verduurzamen. In bijgaande overeenkomst wordt bestuurlijk vastgelegd dat Eneco samenwerkt met de gemeente om kansen te benutten en projecten op te starten waarmee stapsgewijs het warmtenet duurzaam gevoed kan worden.

Burgemeester en Wethouders

Datum 31 januari 2018
Ons kenmerk 5004203/20180124VH

2. Operationele afspraken (bijlage 3)

Op verzoek van Eneco is een bijlage met operationele afspraken opgesteld die gaan over het verwijderen of verleggen van hoofdleidingen in de gemeentegrond. Deze afspraken sluiten aan op de bestaande (nadeelcompensatie)regels, en zullen deels worden uitgewerkt in nieuwe voor alle kabel- en leidingbeheerders geldende regels. Nieuwe regels zullen uitgaan van laagst maatschappelijke kosten voor het verleggen van hoofdleidingen, zodat meer investeringsruimte voor verduurzaming overblijft.

3. Warmteplanovereenkomst Rijnvliet-Zuid (bijlage 4)

Voor het gebied Rijnvliet-Zuid is een warmteplan door de gemeente opgesteld waarmee in het gebied wordt gekozen voor een collectief warmtenet als basis voor de energievoorziening. Dit warmteplan is 13 april 2017 door u vastgesteld. Als gevolg daarvan hebben wij voor een rendabele exploitatie afspraken gemaakt met Eneco, zodat deze aansluitingen ook gerealiseerd worden voor de bewoners. In het warmteplan is keuzevrijheid voor de ontwikkelaars vastgelegd door criteria voor een alternatief op te nemen.

4. Monitoringsafspraken BioWarmte installatie (bijlage 5)

Na de voorgenomen bouw van de BioWarmte installatie bij de elektriciteitscentrale van Eneco werden vragen gesteld over de herkomst en de uitstoot door deze installatie. Uw raad heeft verzocht om heldere afspraken met Eneco te maken over de monitoring van de hoge eisen rondom uitstoot en herkomst van de biomassa. In deze overeenkomst worden deze monitoringsafspraken nader ingevuld.

Eneco heeft als onderdeel van de verduurzaming een vergunning voor een BioWarmte Installatie verkregen, waarvan de eerste fase in aanbouw is en voor de tweede fase recent ook SDE subsidie is verkregen. In februari 2018 wordt de publicatie door RVO van de verkregen positieve beschikking verwacht.

Verduurzaming warmtenet en de rol van biomassa

De Gemeente Utrecht stimuleert Eneco om de stappen te zetten die nodig zijn om het warmtenet fossielvrij te krijgen. De verduurzaming van het warmtenet past in de route naar klimaatneutraal 2030 en de uitwerking van gebiedsgerichte plannen.

Het duurzame karakter van biomassa staat met regelmaat ter discussie. Onderwerpen in deze discussie zijn: de herkomst, de CO₂-balans en emissies. De gemeente is zich hier terdege van bewust en spant zich in om actuele inzichten te betrekken. Bijgevoegde overeenkomsten geven, bovenop de voorwaarden in de vergunning voor de BioWarmte installatie, een aantal aanvullende randvoorwaarden. Deze zijn in lijn met de eerder door de raad geuite wensen en garanderen de duurzaamheid van de warmte uit de BioWarmte installatie.

Herkomst van de biomassa

De bredere discussie over het inzetten van biomassa als verduurzamingsoptie blijven wij voeren. Uitgangspunt is dat hoogwaardige biomassa die in de circulaire economie hoogwaardiger kan worden gebruikt niet primair als biobrandstof worden gebruikt. Daarnaast zijn we er ons van bewust dat de toepassing van biomassa andere milieueffecten kan hebben. Voor de BioWarmte installatie hebben we

Burgemeester en Wethouders

Datum 31 januari 2018
Ons kenmerk 5004203/20180124VH

afspraken kunnen maken met Eneco over de herkomst van de biomassa zodat regionale en gecertificeerde biomassa wordt toegepast. Bij nieuwe initiatieven voor de toepassing van biobrandstoffen streven we naar vergelijkbare afspraken met initiatiefnemers. Samenwerking op regionale schaal is daarvoor belangrijk, omdat regionale biobrandstoffen beperkt beschikbaar zijn en daarom optimaal moet worden ingezet. Ook op landelijk niveau blijft Utrecht aandringen op een afgestemde aanpak ten aanzien van de herkomst en duurzaamheidscriteria voor het gebruik van biomassa.

De CO₂ balans

Cruciale randvoorwaarde is dat de biomassa substantieel bijdraagt aan de CO₂-reductie inclusief het vervoer en eventuele verwerkingsstappen. Er zijn echter verschillende zienswijzen op de bijdrage aan CO₂-reductie en herkomst van de biomassa in de wetenschappelijke wereld.

De BioWarmte installatie wordt in twee fases gebouwd. Voor de bouw van de eerste fase van de BWI heeft de Gemeente onafhankelijk onderzoek laten doen door onderzoeksbureau Berenschot. Ook heeft Eneco zelf (verplicht) onafhankelijk onderzoek uit laten voeren door CE Delft.

Deze studies hebben tot de conclusie geleid dat de CO₂ reductie door de BioWarmte Installatie significant is. Met de tweede fase van de BioWarmte installatie heeft de Gemeente opnieuw zienswijzen opgevraagd bij de verschillende kennisinstellingen Ecofys en PBL, waarbij PBL het meest kritisch is over de terugverdientijd (door het laten aangroeien van de biomassa) in de CO₂ balans van verschillende soorten biomassa. Voor de tweede fase van de BioWarmte installatie zal CE Delft opnieuw een rapport opstellen. De Gemeente zal hierop een peer review laten uitvoeren door PBL.

Eneco onderzoekt gedurende de exploitatie de emissiereductie per biomassa stroom en laat per project een life cycle analysis uitvoeren door een onafhankelijk expert. Eneco rapporteert hierover aan de Gemeente Utrecht zoals vastgelegd in de monitoringsafspraken.

De luchtemissies

Uitgangspunt is dat rookgassen gereinigd worden. Tijdens het vergunningstraject van de eerste fase van de BioWarmte installatie heeft de Gemeente onderzoek laten doen door Royal Haskoning DHV. Eneco heeft ook onafhankelijk onderzoek laten doen en Eneco heeft de vergunning laten aanscherpen op het vlak van de emissies zodat de vergunning in lijn is met de toegepaste hoogwaardige technologie. Naar aanleiding van het verzoek van uw raad wordt een extra meting uitgevoerd na een jaar exploitatie om de waarden nogmaals te verifiëren.

Zowel Eneco als de gemeente hechten veel waarde aan goede monitoring (vastgelegd in contracten), goede reiniging en goede verbranding.

Inzet biomassa voor energietransitie

De gemeente en Eneco werken samen om warmteoplossingen te realiseren die ook op langere termijn op alle aspecten positief bijdragen. Zie daarvoor onder andere de inspanningen voor de ontwikkeling van geothermie, zoals toegelicht in raadsbrief van 14 december 2017 en de bijgevoegde routekaart van Eneco waarin ook opties voor restwarmte, oppervlaktewater, afvalwater en zon zijn opgenomen. Deze opties zijn echter niet vandaag of morgen gerealiseerd.

Eneco draagt actief bij om de inzet van de nieuwe bronnen te realiseren en heeft een intentieverklaring getekend om voor 30 MW voor 5500 vollasturen warmte uit geothermie af te nemen zodra de bron in

Burgemeester en Wethouders

Datum 31 januari 2018
Ons kenmerk 5004203/20180124VH

Utrecht Oost operationeel is. Daarnaast zijn stakeholders waaronder Eneco in overleg over de restwarmtebenutting uit de rioolwaterzuivering Utrecht.

Wij blijven Eneco stimuleren zich in te zetten voor de ontwikkeling en het gebruik van alle opties voor verduurzaming van het warmtenet. In dat licht zullen andere bronnen (zoals geothermie, zon en restwarmte uit de industrie of water) een groeiende en grotere rol krijgen t.o.v. het huidige gas en biomassa. In de visie van Eneco zal de rol van biomassa door de inzet van andere duurzame bronnen verschuiven naar de pieklast en daarmee minder draaiuren krijgen. Voor de basislast is een beperkt vermogen nodig dat gedurende het hele jaar nodig is, voor de pieklast is slechts enkele maanden of korter vermogen opgesteld. Een globale verdeling van pieklast en basislast en schematische warmtevraag van Utrecht is te vinden in de routekaart van Eneco (bijlage 1).

Ten slotte staan mogelijkheden om de inzet van het piekvermogen te reduceren hoog op de agenda zoals het vergaand isoleren van woningen gestimuleerd en gefaciliteerd door de gemeente en verhuurders en het realiseren van seizoensopslag door Eneco.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,